

Tutkijat vaikuttamaan vanhuspolitiikkaan?

Gerontologia-lehden tässä numerossa raportoidaan lehden viime kesänä toteutetun lukijakyselyn tuloksia. Vastaajilta kysyttiin myös lehteä julkaisevien tieteellisten yhdistysten toiminnasta. Yksi vastaajista kutsui tutkijoita pois akateemisesta kuplasta ja peräsi yhdistyksiltä aktiivisempaa vaikuttamistyötä vanhuspolitiikassa. Ainakin näin voi tulkita kommentin ”huolehtikaa vanhuksista tiedoillanne”. Sanamuodosta voi päätellä, että kirjoittaja katselee tutkimuksen maailmaa jonkun toisen ammattialan edustajana. Kommentissa voi kuulua myös huolen siitä, ettei vanhoista ihmisistä huolehdita parhaalla mahdollisella tavalla. Ehkäpä kommentin taustalla on vanhuspalveluiden ja erityisesti kotipalveluiden ja palveluasumisen ongelmista uutisointi, tai omat työkokemukset tai jonkun läheisen kohtaamat ongelmat. Tai kaikki edellä mainitut. Vanhenemisen tutkimus on erityinen tutkimusala, koska sen tulokset linkittyvät monella tavalla niin yhteiskuntapolitiikkaan, monien ammattialojen toimintaan kuin kansalaisten arkielämäänkin. Vanhenemisen tutkimukselle on siten helppo osoittaa yhteiskunnallisen vaikuttamisen tehtävä.

Vastajaan kommentti liittyy siihen, miten tutkimustuloksista tiedotetaan ja käytännössä hyödynnetään. Yhteiskunnallinen vaikuttavuus tunnustetaan nykyisin tärkeäksi osaksi tutkimusta ja se pitää myös pystyä esimerkiksi rahoitushakemuksessa perustelemaan. Tutkija ei voi eikä ole voinut enää vuosiin piiloutua siihen kuuluisaan norsunluutorniin. Toisaalta se, miten paljon tieteellinen seura ja yksittäinen tutkija voi vaikuttaa esimerkiksi poliittiseen pää-

töksentekoon, tai siihen miten vanhat ihmiset huomioidaan yhteiskuntapolitiikassa ja palvelutarjonnassa, ei ole ollenkaan helppo osoittaa.

Hyvä kysymys on myös se, mitä on vaikuttaminen? Valtaosa tuntemistani vanhenemisen tutkijoista tekee työtään paitsi silkasta tutkimisen ilosta ja uteliaisuudesta myös siksi, että koemme tärkeäksi lisätä tietoa vanhenemisesta ja vanhuudesta sekä välittää tätä tietoa myös akateemisen maailman ulkopuolisille toimijoille. Monet meistä käyvät erilaisissa paikallisissa ja kansallisissa seminaareissa puhumassa tutkimuksensa tuloksista aina kun vain pyydetään. Ja ilahduttavaa kyllä, puhepöytä tulee riippuen tietysti tutkimusaiheesta ja siitä, mikä aihe on milloinkin keskiössä yhteiskunnallisessa keskustelussa.

Toisaalta kaikista tutkimusaiheista ei ole helppo löytää yhteiskuntapoliittista sanomaa tai ainakaan sellaista, joka taipuu käytännön toimiksi. Tutkimuksen pitää haastaa vallitsevia ajattelutapoja ja arkiymmärrystä miten asiat ovat. Tutkijan keskeinen velvollisuus on toisinajattelu; olla kriittinen ja kysyä hankalia kysymyksiä eikä tyytyä ensimmäiseen vastaukseen. Hyvä tutkimus on hidasta ja vaatii erilaisten selitysten kokeilua, ja sitä pitää tieteeltä vaatia. Tutkimus ei useinkaan tuota yksiselitteisiä vastauksia. Tällaisen tutkimuksen tuloksista ei aina ole nopeaa eikä helppoa tiedottaa.

Siltikin, palatakseni vaatimukseen parantaa vanhojen ihmisten asemaa tutkimustiedolla voin vastata, että me tutkijat mielellään tekisimme niin. Mutta halutaanko tutkijoita kuulla silloinkin kun sanoma ei ole yksiselitteinen tai kuulijalle mieluinen? Esimerkiksi kotipalvelun

ja asumispalveluiden ongelmista ja hoivatyöntekijöiden kuormittuneisuudesta on keskusteltu enemmän kuin vuosikymmenen ja näiltä alueilta on julkaistu paljon tutkimustuloksia. Silti samat ongelmat nousevat julkisuuteen yleensä jonkinlaisen kohun saattelemana. Julkinen kohu yksittäistapauksista ei kerro koko totuutta vanhuspalveluista tai niiden laadusta, mutta kovin turhauttavaa on huomata samojen ongelmien toistuvan.

Se, mitä tutkija voi ja hänen pitää tehdä, on julkaista ja julkistaa tutkimuksensa tuloksia. Suomenkielellä kirjoittaminen on vaikuttamista kansallisella tasolla, ja kuten lukijakyselyn

tulokset kertovat lehdellä on merkitystä tutkimuksen tulosten välittämisessä ei-akateemiselle lukijakunnalle. Vanhuspolitiikkaa ajatellen vaalikevät näkyvät jo mediassa. Vaikuttamista on mielestäni myös yhteiskunnallisten ilmiöiden ja politiikan seuranta. Vaalivuonna meillä tutkijoilla on erinomainen tilaisuus tarkkailla siirtyvätkö tutkimuksen tulokset vaalinaluspuheista politiikkaohjelmiin ja millaisia käytännön ratkaisuja ehdotetaan. Vaalivuoden jälkeen näemme muuttuvatko puheet käytännöksi.

Outi Jolanki, päätoimittaja